

MONIALAINEN SISUKAS- TOIMINTA JYVÄSKYLÄSSÄ

Tuulikki Löppönen, erityisopettaja
Jyväskylän kaupunki, Kukkulan koulu

VIP-verkostopäivä 29.8.2020

Jyväskylä Paviljonki

JYVÄSKYLÄN SISUKAS-TIIMI

Kaksi erityisopettajaa

Psykologi

Taustalla **ohjausryhmä** sekä **monialainen kehittäjäryhmä** MindMe-koulu kuuluu kaikille -hankkeen kautta

Hallinnollisesti Kukkulan koulun (sairaalakoulu) alaisuudessa, toiminta ei ole sairaalaopetusta

TAUSTAA

- Syyt ,jotka ovat johtaneet sijoitukseen, vaikuttavat usein myös koulunkäynnin sujumiseen
- Koulunkäynnin sujuminen on vahvasti yhteydessä sijoitettujen lasten hyvinvointiin aikuisuudessa
- Sijoitetuilla lapsille on kohonnut syrjäytymisriski, johon voidaan tutkitusti vaikuttaa koulunkäyntiä tukemalla
- Sisukas-mallissa pyritään ennaltaehkäisemään sijoitettujen lasten syrjäytymistä tiivistämällä yhteistyötä lapsen verkostossa
- Sisukas-malli on palkittu Talentian Hyvänä käytäntönä vuonna 2016, jolloin se sai myös SOSTE-palkinnon.
- Sisukas-malli on läpäisi tiedeneuvoston arvioinnin ja hyväksyttiin tutkitusti vaikuttavana työmenetelmänä Itlan kasvuntukiportaaliin 2019 (kasvuntukeen hyväksytyjä, näyttöön perustuvia menetelmiä suositellaan valtakunnalliseen levitykseen)

TAVOITTEENA

- Sisukas-tiimin työn ensisijaisena tavoitteena on tukea sijoitetun oppilaan koulunkäynnin ja sijoituksen onnistumista Jyväskylässä
- Tavoitteet sekä yksilö-, että yhteisötasolla

TAVOITTEET YKSILÖTASOLLA:

- Uuden alun tarjoaminen murrostilanteessa
- Tuen tarpeen arviointi lapsilähtöisesti
- Koulupolun räätälöinti lapsen tarpeita vastaavaksi
- Tarjotaan lapselle mahdollisuus onnistumiseen koulussa
- Kouluun kiinnittymisen tukeminen
- Kuntouttava ote: harjoitellaan koululaisen perustaitoja, arjen taitoja, elämönhallintataitoja, toimintakykyä, uskoa omiin taitoihin ja pärjäämiseen
- Ajatusten suuntaaminen ja katseen kääntäminen tulevaisuuteen

TAVOITTEET YHTEISÖTASOLLA:

- Konsultoiva rooli lastensuojelulaitosten, koulujen, hoidon ja sosiaalityön välimaastossa.
- Tiedon lisääminen toimijoiden rooleista, odotuksista ja mahdollisuuksista toisilleen
- Sijoitettuihin lapsiin liittyvien ennakkoalojen murtaminen eri toimijoiden välillä, uusien näkökulmien tuominen koulupolun järjestelyihin
- Toimia verkostojen kokoajana: tiivistää ja aktivoida yhteistyötä
- Sisukastiimi kannattelee yhdessä verkoston kanssa perhettä ja lasta kriisin keskellä
- Yhteiskunnallisesti vaikuttavaa, ennaltaehkäisevää toimintaa

KESKEISET PERIAATTEET

- Sisukas-mallissa keskeistä lapsen osallisuus ja voimavaranäkökulma
- Lapsen tilanne kartoitetaan strukturoiduilla menetelmillä, tiivistämällä yhteistyötä lapsen moniammatillisessa verkostossa ja järjestämällä lapsen oppimisympäristö tarpeita vastaavaksi
- Vaikuttavuutta seurataan koulutapaamisissa moniammatillisena yhteistyönä kahden vuoden ajan

PROSESSIN VAIHEET

1. SELVITTELYVAIHE

- Ilmottautuminen
- Alkuselvittelyt
- Tutustuminen

2. TUETTU KOULUNALOITUS

- Koulunkäynnin aloittaminen
- Kartoitukset
- Verkostopalaveri

3. SEURANTA- JA TUKIVAIHE

- Seuranta
- Verkostotyö
- Jatkuva dokumentointi

1. SIJAISHUOLTOPAIKKA ILMOITTAA
ULKOPAIKKAKUNNALT MUUTTANEEN LAPSEN
SISUKAS-TIIMIN ERITYISOPETTAJALLE

2. JOS KOULULLE TULEE TIETO
SIJASHUOLTOPAIKKAAN MUUTTANEESTA
UUDESTA OPPILAASTA, KOULU OHJAA PAIKKAA
OTTAMAAN ALUKSI YHTEYTTÄ SISUKAS-TIIMIIN.

SISUKAS-TIIMI ALOITTAA KOULUNKÄYNNIN
JÄRJESTÄMISEN

SISUKAS-TOIMINTAAN ILMOTTAUTUMINEN

1. SELVITTELYVAIHE

ALKUSELVITYKSET, TUTUSTUMINEN, KARTOITUKSET

1. SELVITTELYVAIHE

- **Taustatietojen selvittely** sosiaalityöntekijältä, edelliseltä koululta, huoltajilta, sijaishuoltopaikalta
- **Tutustumishaastattelu** sijaishuoltopaikassa, yhteisen tavoitteen määrittely, sovitaan yhteistyön aloittamisesta, -> alustavat arviot tukitoimista ja koulujärjestelyistä
- Arviointia, tulisiko **oppimista kartoittaa** tarkemmin, onko tutkimuksia tehty (erityisopettaja, oppilashuolto, hoito, koulu)?

Erityisopettaja: Rmat, Makeko, Banuca, ALLU, ARMI, Lukimat, Minä Koululaisena-kysely

Psykologi: wisc-IV, SDQ, CBCL, VAS-jana, toimintakyvyn arviointi

OPETUSJÄRJESTELYJEN SUUNNITTELU

2. TUETTU KOULUNALOITUS

Prosessi opetuksen järjestämisestä aloitetaan oppilaan, hallinnollisen koulun ja sijaishuoltopaikan kanssa

OPISKELUPAIKKA

- Koulu
- Klinikka
- Sijaishuoltopaikka

PEDAGOGISET RATKAISUT

- Tuen portaat
- Keskeiset tukihenkilöt
- Tuen portaat
- Pedagogiset päätökset

SISÄLTÖ

- OPS, HOJKS

PERUSKOULUN
SUORITTAMINEN JA
JATKO-OPINNOT

A. Koulu

Usein POL 18§ päätös, erityiset opetusjärjestelyt, erilaisia opetuksen järjestämisen tapoja

B. Klinikkaopetus

Väliaikainen, koulunkäynnin rutiinien harjoittelu, keskeneräisten kokonaisuuksien loppuunsaattaminen, kun koulunkäynti ei muutoin onnistu, selvittelyvaiheen pitkittyminen

C. Sijoituspaikka

Motivaatiotyöskentely, toimintakyvyn arviointi, koulupolun ja tuen tarpeen selvittelyt, oppimiskyvyn ja taitotason selvittelyt

KOULU

Opiskelu koulussa luokkatason lukujärjestyksen mukaisesti

Koulun tavanomaiset tukimuodot tarjolla: oppilashuollon tuki, erityisopetus, tukiopetus, tukihenkilö

Koulunkäynninohjaajan tuki tarvittaessa

LYHENNETTY KOULUPÄIVÄ

Opiskelu koulussa yksilöllisen lukujärjestyksen mukaan

Koulupäivän pituus sovitaan voimavarojen mukaisesti

Jos voimavaroja riittää, opiskelua voidaan jatkaa sijoituspaikassa koulupäivän jälkeen itsenäisenä opiskeluna

Opiskelu voi tapahtua isossa luokassa tai osaksi erityisopettajan kanssa

PAJA

Opetus koululta 1-3h päivässä

Pajan opettaja laati suunnitelman kansasi siitä, mitä ja miten opiskelet

Opinnit etenevät muutama oppiaine tervallaan sinä tahdissa kuin voimavarasi riittävät

Taito- ja taideaineet yleensä suoritetaan muualla kuin pajassa

Yksilöllinen ja joustava eteneminen

KLINIKKA

Yksityisopetus Kukkulan koululta

Opetus 1h kerrallaan 1-5 kertaa viikossa

Yksilöllinen joustava eteneminen voimavarojen mukaisesti

Harjoitellaan koulunkäynnin rutinaa

Tämä valtuutus toimii väliaikaisena opetusena, kun selvitetään koulupaikkaa tai koulun voimavaroja

OPETUS OMASSA SJOITUSPAIKASSA

Sisukas-tiimin erityisopettaja vastaa opetuksen järjestelyistä

1-2 päivänä viikossa opetusta, itsenäisiä tehtäviä/opiskelua välipäivinä

Erityiset opetusjärjestelyt –päättös ja henkilökohtainen oppimissuunnitelma

Väliaikainen ratkaisu kouluselvittelyjen ajan, oppilaan voimavarojen mukaan

ETÄOPETUS

Opiskelu sijaishuoltopaikasta käsin

Sisukas-tiimin opettajat järjestävät opetuksen yhteistyössä oman koulun kanssa

Oppimisympäristönä Classroom, Meet ja puhelut

Yksilöllinen oppimissuunnitelma oppilaan kanssa sekä voimavarat huomioiden

URAKKAOpiskelu

Opettaja laati oppilaalle tietyn työuran, joka toteutetaan sovituissa ajassa itsenäisesti aikuisten tuella (opettaja/ohjaaja)

Opinnit etenevät oppimissuunnitelman ja voimavarojen mukaisesti

Opettaja seuraa opintojen etenemistä säännöllisesti

Väliaikainen ratkaisu

JOPO

Joustavan perusopetuksen pienryhmä

Eteneminen yleisopetuksen suunnitelman mukaan, laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma

Toiminnalliset oppimistavat

Painotetaan työelämätaitojen kehittymistä (TET-jaksot)

Vaati sitoutumista, motivoituneisuutta sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn

YSIPLUS

9. vuosiluokan käyneille oppilaille

Peruskoulun päättötodistus saajien saamatta

VSOP-päättös tehty

Ysiplus – paikan osallistutun se aika, joka 9. luokan opintojen päättämiseen ja jatko-ohjaukseen tarvitaan.

SISUKAS-TYÖSSÄ ESIINNOUSEVIA ILMIÖITÄ

1. KOULUA KÄYMÄTTÖMYYS

Taustasyiden
selvittely

Miten
puututaan?
Kuka?

2. KOULUKIUSAAMINEN

- Kuka käsittelee oppilaan kanssa?
- Kenen kanssa asiaa työstetään?
- Miten asiaa huomioidaan nivelvaiheessa koulussa?

3. HATKAILU

Miten puututaan? Miten ja millaiset rajat?

5. DIAGNOOSIT

- Psyyken tilanne (dg)?
- Oppimisen tilanne (dg)? opintojen räätälöinti yksilöllisesti

6. PÄIhteet JA MIELENTERVEYS

- Kuka hoitaa ongelmaa ja taustasyitä, mihin oppilasta ohjataan?

7. ARKI SIJAISHUOLLOSSA

Itä: Arki ei aina tue koulunkäyntiä

Henkilö: Huoltajan tehtävä on huolehtia lapsi koulun/nuorisolaian lapsi koulun/koulukäynnin/kodin koulun yhteistyö (POL 26, oppivelvollisuuden alainen)

Vuorokausi: Vuorokausi, onko tämä saatava koulun ennen koulun aloitusta?

Haasteiden käyttö, yhteisesti sovitut rajat

Check list: lapen arjessa toimiville aikuisille, kodin ja koulun yhteistyö, mikä huoltaja huolehtii

7. VERKOSTOTYÖN HAASTEET

- Työnjako
- Vastuunkanto: Miten vastualueet jaetaan? Kuka kantaa kokonaisvastuun? Miten ja missä vastualueet jaetaan?

ERI TOIMIJOIDEN TYÖNJAKO JA ROOLIT

SEURANTA, TUKI

3. SEURANTA- JA TUKIVAIHE

Kouluun siirtymisen jälkeen Sisukas-tiimi soittaa kuulumisia 2 viikon kuluttua ja osallistuu seurantapalaveriin 2 kuukauden kuluttua tai aiemmin

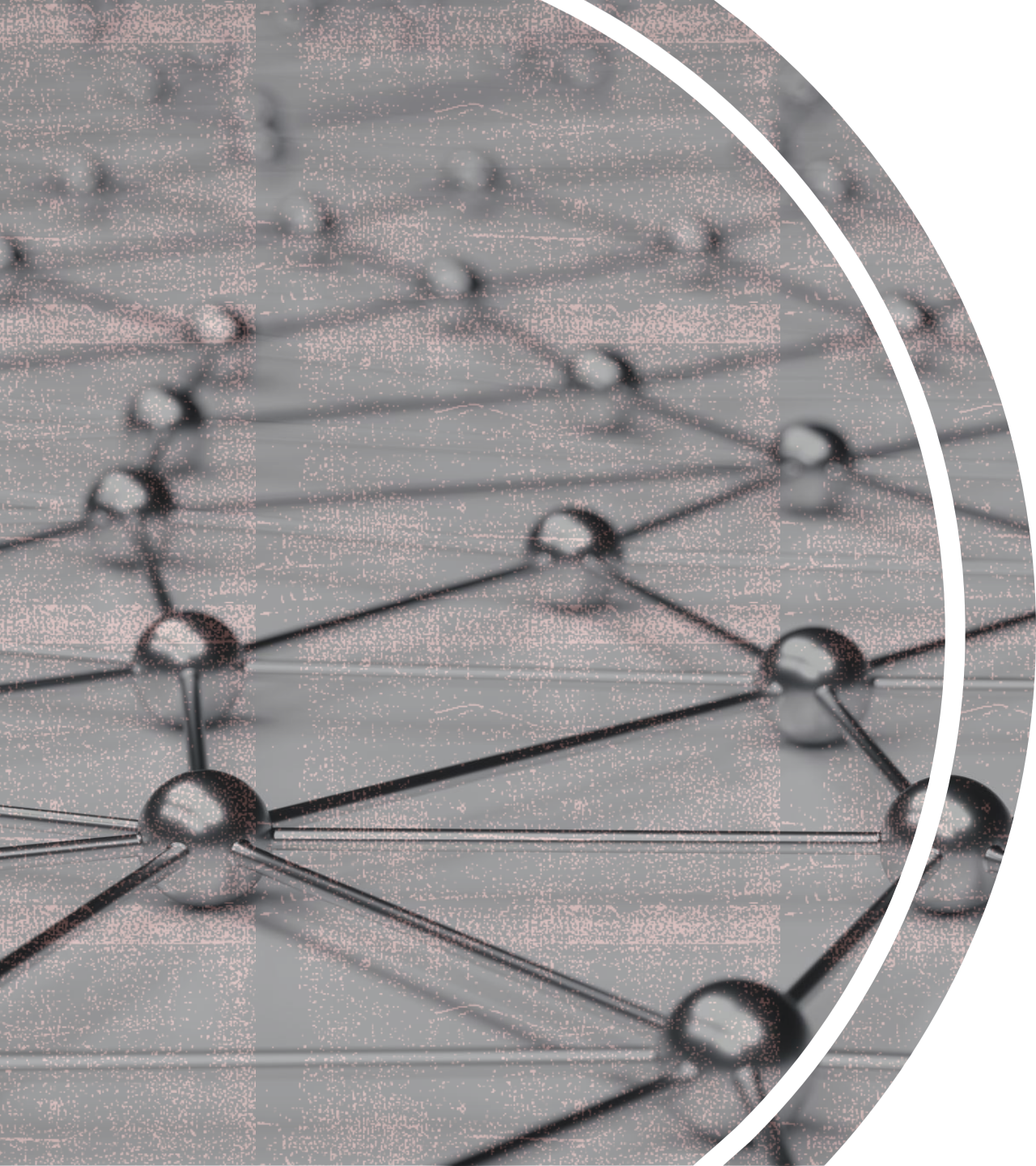

Mikäli koulunkäynnin ongelmia ilmenee omaan kouluun siirtymisen jälkeen, koulu tai sijaishuoltopaikka ottaa yhteyttä Sisukas-tiimiin. Tilannetta selvitetään ja tukitoimia pohditaan yhdessä moniammatillisesti

Sisukastiimi toimii konsultatiivisesti sijoitettujen oppilaiden asioissa, tiimiin voi ottaa matalalla kynnyksellä yhteyttä missä tahansa prosessin vaiheessa

VERKOSTOPALAVERI

3. SEURANTA- JA TUKIVAIHE

- Yhteisen todellisuuden sanoittamista
- Yhteisen tavoitteen asettamista, mikä on riittävästi tässä tilanteessa
- Jatkuva vuoropuhelu, yhteinen tarina
- Työn jako, vastuun jako

PALAUTTEITA SISUKAS-TOIMINNASTA

- *“Sisukkaan työntekijät kohtelivat nuorta palaverissa arvostavasti ja hän koko tulleeensa kuulluksi. Nuori motivoitui suorittamaan koulua oman tasonsa mukaisesti ja Sisukas tarkasteli tilannetta jatkuvasti ja oli valmis miettimään muutoksia tarvittaessa kouluasioihin.”*
- *“Sijaishuoltopaikassa nuorella on yleensä monenlaisia haasteita ja Sisukas helpotti kovasti koulunkäynnin suunnittelua; yksi taho vastasi koko hommasta ja hoiti yhteistyötä tarvittaviin suuntiin. Tämä helpotti huomattavasti myös ohjaajien työtä.”*
- *“Sisukkaan kanssa tehty yhteistyö sujui hyvin. Toivon todella, että toiminta jatkuu!”*
- *“Nopeasti lapsen asiat lähtivät rullaamaan, asiantuntevaa osaamista.”*
- *“Yhteydenpito, henkilöstön osaaminen Sisukas toiminta huomioi lapsen yksilöllisesti ja otti haltuun/vastuun koulunkäyntiin liittyvät asiat, avoimesti yhteistyössä.”*
- *“Riittävästi tietoa olisi välitettävä koululle hyvissä ajoin ennen oppilaan saapumista koulun piiriin. Vielä ripaus selkeyttä sijoituspaikan vastuisiin oppilaan oppimisen asioissa.”*
- *“Luottamus siihen, että asiat menevät eteenpäin. Koen, että omasta sijoitetusta nuorestani otetaan koppia ja pidetään hyvää huolta.”*
- *“Lapsen asioissa käytiin useita neuvotteluja, jotka selkiyttivät kuvaa lapsen tilanteesta.”*
- *“Jokainen lapsi on otettu kivasti huomioon yksilöinä ja hyvin erilaisia opiskelumuotoja on löytynyt erilaisille lapsille ja nuorille. Tämä on ollut tosi kiva! Myös on ollut selkeää aloittaa koulupaikan etsintää ja arviointia, kun tähän on rakennettu näin selkeä väylä. Välillä integroituminen opiskeluun pois lapsen kotiympyröistä tuntui kestävän kauan ja se vaikutti välillä lasten motivaatioon työskennellä.”*

TOIMINTA SISÄLTÄÄ

Ulkopaikkakunnalta Jyväskylään
sijaishuoltopaikkoihin sijoitettujen oppilaiden

- tuen tarpeiden kartoittaminen
- opetusjärjestelyt
- tuettu koulun aloitus
- koulunkäynnin tuki ja seuranta 2v ajan
- verkostojen kokoaminen

Sisukas-tiimiin kuuluu 2 erityisopettajaa ja psykologi. Työhön sisältyy konsultoiva työote sekä klinikkaopetus.

TAVOITTEENA

Sisukas-tiimin työn tavoitteena on tukea sijoitetun oppilaan koulunkäynnin ja sijoituksen onnistumista Jyväskylässä.

Tarkoituksena on laajentaa Sisukas-toiminta koskemaan kaikkia Jyväskylän sijoitettuja oppilaita tarpeen vaatiessa.

TOIMINTATAVAT

1) Sijaishuoltopaikka ilmoittaa lapsen Sisukas-tiimin erityisopettajalle sähköpostitse (sisukas@jyvaskyla.fi) tai puhelinsoitolla. Yhteydenottopyynnön voi jättää myös viestillä.

2) Jos koululle tulee tieto sijaishuoltopaikkaan muuttaneesta uudesta oppilaasta, koulu ohjaa paikkaa ottamaan aluksi yhteyttä Sisukas-tiimiin. Sisukas-tiimi aloittaa koulunkäynnin järjestämisen.

Sisukas-tiimin työ ei ole sairaalaopetusta, vaikka erityisopettajat toimivat hallinnollisesti Kukkulan koulun alaisuudessa.

TAUSTALLA

Kehittämistyön pohjana käytetään valtakunnallista Sisukas-mallia (Pesäpuu ry ja tukena ovat Jyväskylän kaupungin palvelujen lisäksi Pesäpuu ry, Valteri-koulu sekä MindMe - koulu kuuluu kaikille - kehittämisprosessi.

OTA YHTEYTTÄ

sisukas@jyvaskyla.fi

Tuulikki Löppönen, erityisopettaja
puh. 014-2668407, 050-4701008

Taina Vaismaa, erityisopettaja
puh. 014-2662805, 050-3136147

Suvi Malmberg, psykologi
puh. 014-2661847, 050-5345319

etunimi.sukunimi@jyvaskyla.fi

LISÄTIETOJA: SISUKAS-RAPORTTI KEVÄT 2020:

[HTTPS://BIT.LY/308PFMS](https://bit.ly/308PFMS)

